

Geleidebrief informatief

Naam voorstel 15014727	Brief GS van 13 oktober 2015 over jaarstukken 2014, begroting 2016, 1 ^e begrotingswijziging 2015 en 2016 GR Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta		
Betreft vergadering	Commissie Ruimte	13 november 2015	
Te verzenden aan	Statenbreed via iBabs		
Verzenddatum	16 oktober 2015		
Commissiegriffier	Alma van Wallenburg	0118 – 631265	ac.v.wallenburg@zeeland.nl
Statenadviseur	Simon de Visser	0118 – 631594	s.de.visser@zeeland.nl
Inhoudelijk ambtenaar	Ronny de Troije	0118 – 631559	mj.de.troije@zeeland.nl
Verantwoordelijk bestuurder	C.M.M. Schönknecht-Vermeulen		

Inhoudelijk	
Aanleiding	Actieve informatieplicht GS.
Bevoegdheid	De bevoegdheid voor het indienen van een zienswijze ligt bij PS. Conform advies commissie Ruimte heeft PS op 3 juli 2015 besloten geen zienswijze in te dienen op de (nog niet herijkte) begroting 2016.
Wat wordt voorgesteld?	Kennismemen van de brief en jaarstukken/begroting.
Toelichting	- De jaarstukken 2014 betreffen voorbereidingskosten. De kosten van € 43.280 zijn volledig ten laste van de Natuur- en recreatieschappen De Grevelingen en het Haringvliet gebracht; - De (nog niet herijkte) begroting 2016 is conform vastgesteld; - In de commissie Ruimte van 12 juni 2015 is namens het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta een toelichting gegeven. De herijking is verwerkt in de 1^e wijzigingen van de begrotingen 2015 en 2016. Deze begrotingswijzigingen zijn gelijktijdig met de (nog niet herijkte) begroting 2016 vastgesteld. - Memo over de herijking van de begroting en het meerjarenperspectief, waarin verschillende vragen van de commissie zijn beantwoord.
Kosten en dekking	De provinciale bijdrage bedraagt in 2015 nog € 116.775 en in 2016 € 108.717.
Overige informatie	Op 27 november 2015 vindt een werkbezoek plaats aan Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta
Resultaat na commissiebehandeling	

15014727

Provincie Zeeland

Gedeputeerde Staten

bericht op brief van:

de voorzitter van Provinciale Staten
p.a. Statengriffie

uw kenmerk:

ons kenmerk: 15014475

afdeling: Financiën

bijlage(n): 2

behandeld door: M.J. de Troije

doorkiesnummer: 0118-631599

onderwerp: Jaarstukken 2014, Begroting 2016,
1^e begrotingswijziging 2015 en 1^e begrotingswijziging 2016
GR Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta

verzonden:

14 OKT. 2015

Middelburg, 13 oktober 2015

Geachte voorzitter,

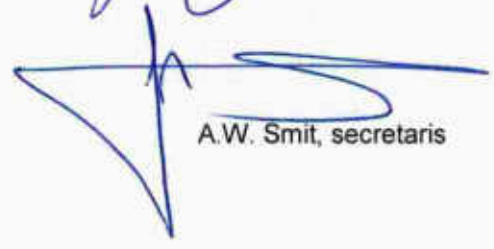
Ter voldoening aan het gestelde in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen doen wij u hierbij ter kennisname toekomen de rapportage jaarstukken 2014, de begroting 2016 en de 1^e begrotingswijziging voor 2015 en 2016 van de gemeenschappelijke (GR) regeling Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta.

Deze stukken zijn door het Algemeen Bestuur van de GR op 18 juni 2015 vastgesteld en geven ons geen aanleiding om opmerkingen te maken. Deze stukken, door de GR aangeboden per brief op 7 juli 2015, zijn als bijlage 1 opgenomen. In bijlage 2 is een memo van het schap opgenomen met een aanvullende toelichting op de begroting 2016 en het meerjarenperspectief. Deze toelichting geeft aanvullende informatie over de financiële positie en het meerjarenperspectief van de GR.

Wij stellen voor de stukken ter kennisname te agenderen in de eerstvolgende Statencommissie Ruimte op 13 november 2015.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter
A.W. Smit, secretaris

PROVINCIE ZEELAND	
Afd. SG	AMBT.
Afd. Termijn	Joosse
Datum	14 OKT. 2015
Doc. nr.	
Zaak nr.	
Class.	

Bijlage 1

Natuur- en recreatieschap
Zuidwestelijke Delta

Bezoekadres	Overschieeseweg 204 3112 NB Schiedam
Postadres	Postbus 341 3100 AH Schiedam
Telefoon	(010) 298 10 10
Fax	(010) 298 10 20
E-mail	gzh@pzh.nl
KvK	62452215
Bank BNG	NL65 BNGH 028.51.65.410
BIC-code	BNGHNL2

www.heerijkbuiten.nl

Volg ons:

Aan:

- de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta

Contactpersoon : T. van der Hauw

Doorkiesnummer : 010-2981036

Betreft : Begroting 2016 Deltaschap/ 1^e begrotingswijziging 2015 en 2016/ Bijlage
rapportage jaarstukken 2014

Ons kenmerk : 2015-519703601

Uw kenmerk :

: div.

Schiedam, 23 juni 2015

Geachte heer, mevrouw,

Ter voldoening aan het gestelde in de Gemeenschappelijke Regeling voor het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta, alsmede de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, doe ik u hierbij toekomen de rapportage jaarstukken 2014, de programmabegroting 2016 van het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta, alsmede de 1^e begrotingswijziging 2015 en de 1^e begrotingswijziging 2016. Tevens is een toelichtende memo op de begroting 2016 bijgevoegd.

Het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta heeft in de vergadering van 18 juni jl. kennisgenomen van de rapportage jaarstukken 2014 en de programmabegroting 2016 en begrotingswijzigingen vastgesteld.

Voor de goede orde wijs ik de Deelnemers erop dat zij volgens artikel 29, lid 5, hun zienswijze naar voren kunnen brengen bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Hoogachtend,

namens het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta,

mw. mr. C.T. Ploeger
bestuurssecretaris ai.

Rapportage 2014

Gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta

Opgesteld door:

Groenservice Zuid-Holland

In opdracht van

Gemeenschappelijke regeling natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta
p/a Postbus 341
3100 AH Schiedam
Tel. 010 - 2981010
Fax 010 - 2981020

11 maart 2015

Inhoudsopgave

1 BESTUURLIJKE SAMENVATTING	5
2 PROGRAMMAVERANTWOORDING	6
2.1 PROGRAMMA 1 BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN	6
2.1.1 Wat hebben we bereikt?	6
2.1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?	6
2.1.3 Wat heeft het gekost? - Samenvatting programma 1	7
RAPPORTAGE 2014	9
3 BALANS EN PROGRAMMAREKENING	10
3.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2014	10
3.2 PROGRAMMAREKENING 2014	11
3.3 TOELICHTING OP DE BALANS	12
3.3.1 Vlottende activa	12
3.3.2 Eigen vermogen	12
3.3.3 Vlottende passiva	12
3.3.4 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ..	13
3.4 TOELICHTING OP DE PROGRAMMAREKENING	14
3.4.1 Programma 1 Bestuur	14
3.5 OVERIGE GEGEVENS	15
3.5.1 Gebeurtenissen na balansdatum	15
3.5.2 Bestemming van het resultaat	15
3.5.3 Controleverklaring	15
3.5.4 Samenstelling bestuur 2014	15

JAARSTUKKEN 2014

**Gemeenschappelijke regeling
natuur- en recreatieschap
Zuidwestelijke Delta**

1 Bestuurlijke samenvatting

Het jaar 2014 heeft in het teken gestaan van de oprichting van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta. Voordat alle rechten en plichten vanuit de 'oude' op te heffen schappen de Grevelingen en het Haringvliet worden overgedragen aan het nieuwe Deltaschap, zijn er een aantal zaken geregeld. Uw bestuur heeft al een Algemene, Financiële en Controleverordening vastgesteld. Daarnaast zijn de beleidskaders vastgesteld inzake de nota Reserves en Voorzieningen, het Treasurystatuut, de nota Investerings Waarderen en Afschrijven en de nota Weerstandsvermogen. Ook is gewerkt aan een communicatievisie en is een nieuw beeldmerk voor het Deltaschap geïntroduceerd. Vanaf 1/1/2015 zal het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta actief worden als opvolger van de oude schappen. In dit verslag over 2014 wordt inzicht gegeven in de voorbereidingswerkzaamheden die in 2014 zijn verricht. De kosten zijn doorgelegd naar de Grevelingen en naar het Haringvliet en zijn daar ook meegenomen in de controles van de accountant. Om die reden wordt bij dit verslag over 2014 geen accountantsrapport opgesteld noch een accountantsverklaring. Dit verslag wordt u ter kennisname aangeboden. Deze rapportage is vanwege de inzichtelijkheid opgesteld als een programmaverantwoording en een balanspositie met toelichtingen.

Resultaat 2014

In 2014 heeft het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta een werkbudget ter beschikking gekregen van € 50.000 van de Natuur- en recreatieschappen de Grevelingen en het Haringvliet. De gemaakte kosten van € 43.280 zijn in de afgesproken verhouding 50/50 volledig ten laste gebracht van de natuur- en recreatieschappen de Grevelingen en het Haringvliet.

Het resultaat van de Zuidwestelijke Delta bedraagt derhalve € 0. Dit is in programma 1 nader toegelicht.

2 Programmaverantwoording

Het jaar 2014 heeft volledig in het teken gestaan van de voorbereiding van de oprichting van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Deltaschap. Aangezien er naast de voorbereiding op de liquidatie en de overheveling van rechten en plichten vanuit de recreatieschappen het Haringvliet en de Grevelingen geen activiteiten hebben plaats gevonden voor uw schap, beperkt de programmaverantwoording zich tot een verantwoording op programma 1 – Bestuurlijke aangelegenheden.

2.1 Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden

2.1.1 Wat hebben we bereikt?

Vanuit de bestuurlijke aangelegenheden worden het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur ondersteund door middel van de beleidsstukken.

2.1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

De ondersteuning van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur vindt plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

2.1.2.1 Product bestuursproducten

Product	Toelichting
Vorbereiding, verslaglegging en afhandeling van de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur	
	Op 11 september 2014 is de oprichtingsvergadering gehouden van het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta. Op 11 september is ook de eerste DB-vergadering gehouden. Vervolgens heeft het DB nog vergaderd op 17 oktober en 5 december. Op 5 december 2014 is ook een AB-vergadering gehouden.

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Bestuursproducten	Lasten	-	-	-	43.280	43.280 N
	Erkten	-	-	-	43.280	43.280 V
Saldo		-	-	-	-	-

Toelichting op resultaat:

2.1.3 Wat heeft het gekost? - Samenvatting programma 1

PROGRAMMA 1 BESTUUR	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	43.280	43.280 N
Totaal lasten	-	-	-	43.280	43.280 N
Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	43.280	43.280 V
Totaal baten	-	-	-	43.280	43.280 V
Saldo gewone bedrijfsvoering					
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-
Kredieten					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Saldo voor resultaatbestemming					
Resultaatbestemming					
Storting reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo resultaatbestemming	-	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming					

Toelichting:

Rapportage 2014
Gemeenschappelijke regeling Natuur- en
recreatieschap Zuidwestelijke Delta

3 Balans en programmarekening

3.1 Balans per 31 december 2014

BALANS GEMEENSCHAPPELIJK ERGELEIING NATUUR- EN RECREATIESCHAP ZUIDWESTELIJKE DELTA		
ACTIVA	31 december 2014	31 december 2013
Vloeiende activa		
Overlopende activa	43.280	-
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	43.280	-
Totaal	43.280	-
PASSIVA	31 december 2014	31 december 2013
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Nog te bestemmen resultaat	-	-
Vloeiende passiva		
Overlopende passiva	43.280	-
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	43.280	-
Totaal	43.280	-

3.2 Programmarekening 2014

PROGRAMMA	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Programma 1 Bestuur	-	-	-	43.280	43.280 N
Programma 2 Beheer, Onderhoud en Exploitatie	-	-	-	-	-
Programma 3 Ontwikkelingen	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	-	-	43.280	43.280 N
Baten					
Programma 1 Bestuur	-	-	-	43.280	43.280 V
Programma 2 Beheer, Onderhoud en Exploitatie	-	-	-	-	-
Programma 3 Ontwikkelingen	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	43.280	43.280 V
Saldo gewone bedrijfsvoering					
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-
Kredieten					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Saldo voor resultaatbestemming					
Resultaatbestemming					
Storting reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo resultaatbestemming	-	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming					

3.3 Toelichting op de balans

3.3.1 Vlottende activa

1. Overlopende activa

- ☒ overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

nog te factureren

2014	2013
43.280	0
43.280	0

3.3.2 Eigen vermogen

Nog te bestemmen resultaat

Resultaat

2014	2013
0	0
0	0

3.3.3 Vlottende passiva

1. Overlopende passiva

- ☒ verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Nog te ontvangen facturen

2014	2013
43.280	0
43.280	0

3.3.4 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

bestuurslid	functie(s)	beloning	sociale verzekeringspremies	belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	duur van het dienstverband in het boekjaar (hele jaar = 1)	uitkeringen wegens beëindiging van dienstverband met specificaties dienstverband
F.J. Tollenaar	voorzitter	0	0	0	0	0,25	
C.M.M. Schönknecht-Vermeulen	vice-voorzitter	0	0	0	0	0,25	
H.J. Flieringa		0	0	0	0	0,25	

De genoemde vergoedingen liggen onder de daarvoor gestelde wettelijke grens.

3.4 Toelichting op de Programmarekening

3.4.1 Programma 1 Bestuur

PROGRAMMA 1 BESTUUR	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	43.280	43.280 N
Totaal lasten	-	-	-	43.280	43.280 N
Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	43.280	43.280 V
Totaal baten	-	-	-	43.280	43.280 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	-	-	-	-	-
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-
Kredieten					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Saldo voor resultaatbestemming	-	-	-	-	-
Resultaatbestemming					
Storting reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo resultaatbestemming	-	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming	-	-	-	-	-

Toelichting:

3.5 Overige gegevens

3.5.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die cijfermatig de jaarrekeninguitkomsten beïnvloeden.

3.5.2 Bestemming van het resultaat

Uit de voorliggende jaarrekening 2014 resulteert een voordelig saldo van € 0.

3.5.3 Controleverklaring

3.5.4 Samenstelling bestuur 2014

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Gemeente/organisatie	Functie
De heer F.J. Tollenaar	Gemeente Goeree-Overflakkee	Voorzitter
Mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen	Provincie Zeeland	Vice-voorzitter
De heer H.J. Flieringa	Gemeente Cromstrijen	

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente/organisatie	Plaatsvervanger
De heer R.A. M. van der Sande	Provincie Zuid-Holland	De heer J.F. Weber
Mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen	Provincie Zeeland	De heer C. van Beveren
De heer A.M. Verseput	Gemeente Schouwen-Duiveland	Mevrouw A.M.J. van Burg
De heer F.J. Tollenaar	Gemeente Goeree-Overflakkee	De heer A.J.C. van der Vlugt
De heer H.J. Flieringa	Gemeente Cromstrijen	De heer B. Boelhouters
De heer P.D. Hofman	Gemeente Hellevoetsluis	De heer C.J.A. van Lith
De heer W. Kruikemeier*	Gemeente Bernisse	

*ivm. fusie Nissewaard geen raadsbesluit omtrent diens benoeming

Begroting 2016

Zuidwestelijke Delta

Opgesteld door:

G.Z-H

In opdracht van:

Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta

Postbus 341

3100 AH Schiedam

Tel: 010-2981010

Fax: 010-2981020

10 April 2015

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
2	BEGROTING PER PROGRAMMA	5
2.1.	Programma 1 Bestuur	5
▪	Wat willen we bereiken?	5
▪	Wat gaan we daarvoor doen?	5
▪	Product bestuursproducten	5
▪	Product juridische ondersteuning en advisering	5
▪	Product financiën	6
▪	Financieel overzicht van het totaal van de producten in programma 1	6
2.2.	Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	7
▪	Wat willen we bereiken?	7
▪	Wat gaan we daarvoor doen?	7
▪	Product gebiedsbeheer	7
▪	Product grondzaken en exploitaties	7
▪	Product regelgeving en handhaving	8
▪	Product communicatie	9
▪	Financieel overzicht van het totaal van de producten in programma 2	11
2.3.	Programma 3 Ontwikkeling	12
▪	Wat willen we bereiken?	12
▪	Wat gaan we daarvoor doen?	12
▪	Financieel overzicht van het totaal van de producten in programma 3	15
2.4.	Algemene dekkingsmiddelen	16
2.5.	Paragrafen	17
▪	Onderhoud kapitaalgoederen	17
▪	Weerstandsvermogen en risicomanagement	18
▪	Financiering	21
▪	Bedrijfsvoering	22
▪	Grondbeleid	23
	BIJLAGE 1. CONVERSIESTAAT ZUID WESTELIJKE DELTA 2016	25

1. Inleiding

Voor u ligt de exploitatiebegroting 2016 voor het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta (hierna: het Deltaschap). In afwachting van de afronding van de boekjaren 2014 en de juridische overdracht vanuit de opgeheven schappen Haringvliet en Grevelingen naar het Deltaschap, beperkt deze begroting zich tot de exploitatie en zijn de balans en de toelichting op de balans bij deze begroting niet toegevoegd.

Opbouw exploitatiebegroting

Als belangrijk uitgangspunt is genomen dat de deelnemersbijdrage voor Zuidwestelijke Delta niet verandert ten opzichte van de bijdrage aan de voormalige schappen Haringvliet en Grevelingen. Dit proces van integratie is terug te zien in de bijlage, waarin naast de conversiestaat 2016 van het Deltaschap, ook de conversiestaten 2016 van de beide opgeheven schappen zijn toegevoegd. De twee "oude" begrotingen zijn opgeteld als ware het één nieuwe begroting.

De ontwerp-begroting 2016 van het Deltaschap is in het belang van transparantie een begroting waarbij is uitgegaan van ongewijzigd beleid t.o.v. de voormalige schappen in 2014.

Gehanteerde uitgangspunten begroting 2016

De begroting 2016 is opgesteld volgens ongewijzigd beleid, is in evenwicht, maar bevat nog geen balans. Nieuwe beleidsvoornemens alsmede de invloed van de jaarrekening 2015 worden bij de eerste begrotingswijziging verwerkt. Het gehanteerde indexatiepercentage is -0,65 %.

Ambities Deltaschap

Na de inwerkingtreding van het Deltaschap op 1 juli 2014 zijn voor de beide gebiedsdelen Grevelingen en Haringvliet nieuwe ambities met financiële consequenties opgekomen. Deze wensen zijn in de ontwerp-begroting zelf niet meegenomen, maar zullen in het kader van de besluitvorming over de begroting 2015 separaat ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.

Herijking programmabegroting Grevelingen

Op verzoek van het Algemeen Bestuur wordt momenteel door G.Z-H een herijking van de programmabegroting Grevelingen uitgevoerd. De resultaten hiervan hebben wijzigingen in de begroting voor 2016 tot gevolg. Begin 2015 worden de resultaten van de herijking tezamen met de ontwerp-begroting 2015 gepresenteerd aan het bestuur en ter besluitvorming voorgelegd.

2 Begroting per programma

2.1. Programma 1 Bestuur

▪ Wat willen we bereiken?

De producten in programma 1 Bestuur zijn gericht op ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur. Dit gebeurt in de vorm van beleids- en adviesstukken, die financieel en juridisch zijn getoetst.

▪ Wat gaan we daarvoor doen?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vindt plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

▪ Product bestuursproducten

De bestuurlijke ondersteuning valt uiteen in:

- voorbereiding, verslaglegging en afhandeling van de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur;
- voorbereiding, verslaglegging en afhandeling van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur;
- advisering van de voorzitter;
- voorbereiding, verslaglegging en afhandeling van de vergaderingen van de twee gebiedsadviescommissies Haringvliet en Grevelingen;
- zorg dragen voor actuele informatievoorziening over de voortgang aan het Algemeen Bestuur en de deelnemers;
- organiseren van representatieve en andere bijzondere gelegenheden voor het bestuur;
- vertegenwoordigen van het bestuur dan wel ondersteunen en adviseren van bestuurders naar buiten toe (bijvoorbeeld ambtelijk overleg, bewonersavonden, perscontacten).
- beoordeling van en zorgdragen voor voldoende kwaliteit van de vergaderstukken door de bestuurssecretaris.

Op aangeven van DB en/of AB wordt aan de betreffende commissies van advies over voorgenomen initiatieven en plannen op het gebied van beheer en ontwikkeling, advies gevraagd. Dit geschiedt zoveel als mogelijk in het kader van de vergaderplanning voor de Begrotingsproducten van het Deltaschap.

▪ Product juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op:

- de algemene juridische advisering;
- het toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke regeling;
- het waar nodig voorbereiden van specifieke regelgeving ten aanzien van het werkingsgebied van de gemeenschappelijke regeling.

Bij deze werkzaamheden wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd: regels opstellen voor wat er moet en mogelijkheden/ kansen scheppen voor wat er kan.

▪ **Product financiën**

In het kader van de financiële ondersteuning zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- structureel uitvoeren van de verbijzonderde interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- toetsen van alle bestuursvoorstellen ten aanzien van incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- opstellen van de planning en control producten: jaarstukken 2015, begroting 2017 en de voortgangsrapportage 2016;
- begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidiecontroles indien relevant, jaarrekeningcontrole).

▪ **Financieel overzicht van het totaal van de producten in programma 1**

Programma 1. Bestuur	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Bestuursproducten	43.280	109.100	108.400
Juridische zaken		15.800	15.700
Financiën		63.800	63.400
Totaal lasten	43.280	188.700	187.500
Baten			
Bestuursproducten	43.280	-	-
Juridische zaken		-	-
Financiën		324.517	308.733
Totaal baten	43.280	324.517	308.733
Saldo gewone bedrijfsvoering	-	135.817	121.233
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten		-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten		-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)		-	-
Saldo kredieten	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-	135.817	121.233
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves		404.287	388.503
Onttrekking reserves		-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	404.287	388.503
Resultaat	-	268.470	267.270

2.2. Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

▪ Wat willen we bereiken?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers en recreanten. De relatie met alle in het gebied aanwezige en potentiële contractanten is zodanig dat de gemaakte afspraken worden nageleefd.

▪ Wat gaan we daarvoor doen?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden wordt gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Grondzaken en exploitaties
3. Regelgeving en handhaving
4. Communicatie

▪ Product gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer is gericht op het behoud en de verbetering van zowel de kwaliteit van het groenbeheer in de natuur- en recreatiegebieden als de beheerde recreatieve voorzieningen in het werkingsgebied van het Deltaschap. Het minimale uitgangspunt hierbij is dat het beheerde schoon, heel en veilig is.

Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de plannings- en begrotingssystematiek in het Terrein Beheer Model (TBM). Het TBM is opgebouwd uit gevisualiseerde beeldkwaliteit (doeltypen) gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltype. Alle onderdelen van TBM worden met enige regelmaat (minimaal eens per 4 jaar) herzien en bijgesteld zodat een continue verbetering mogelijk is. De berekende uitkomst per onderdeel vormt de inhoudelijke basis voor de jaarlijkse begrotingsraming van het regulier onderhoud en het groot onderhoud. Voorafgaand aan de uitvoering wordt de modelmatige planning altijd eerst nog getoetst aan de werkelijke staat van onderhoud en aan de invloed van eventueel gewijzigde omstandigheden. Daarna vindt pas omzetting plaats in uitvoeringsmaatregelen. Om een vlakke begroting over de jaren te houden wordt het Groot onderhoud uitgevoerd via een voorziening. Uit de regelmatige bijstelling van de meerjarenplanning en de voorziening blijkt tevens wat het aanbestedingsvoordeel over de afgelopen jaren is geweest.

Het gebiedsbeheer gebeurt met vakdeskundigheid en gebiedskennis en in communicatie met het externe netwerk van bezoekers, exploitanten en medebeheerders, zoals gemeenten of waterschappen.

Naast het reguliere onderhoud (o.a. maaien, snoeien, reinigen) en het jaarlijks voorkomende groot onderhoud (o.a. baggeren, dunnen, herstel van wegen en paden), zijn in 2016 de volgende groot onderhoud maatregelen voorzien:

Gebiedsdeel Grevelingen:

- Groot onderhoud aan steigers

De exploitatiebegroting 2016 gaat niet uit van een specifieke verantwoording per compartiment.

▪ Product grondzaken en exploitaties

De taken die binnen grondzaken en exploitaties in 2016 worden uitgevoerd zijn:

- Uitgifte
- Portefeuille- en relatiebeheer

Uitgifte heeft betrekking op de uitgifte van grond en opstallen door verkoop of door het vestigen van zakelijke rechten, zoals erfpacht of opstal. Uitgifte is met name ten behoeve van recreatieve en maatschappelijke functies en voor infrastructurele werken. Hierbij is het kennen en benutten van marktkansen en de professionele inzet van de grondbeleidsinstrumenten van groot belang. Tot deze taak behoren ook de uitgifte van jacht- en visrechten.

Onder portefeuille- en relatiebeheer valt het contractbeheer van bestaande exploitaties (met name erfpacht en verhuur). Belangrijke onderdelen van deze taak zijn het relatiemanagement, de inning van erfpacht en huur, indexering, herziening en beëindiging van contracten evenals de doorbelasting van heffingen en belastingen. Daarnaast wordt binnen deze taak de bestaande grond- en vastgoedportefeuille bewaakt, waaronder de aansturing van verzekeringen en het uit hoofde van de rol van eigenaar zorg dragen voor onderhoud van opstallen.

Portefeuille- en relatiebeheer

Binnen het portefeuille- en relatiebeheer blijft ingezet worden op tijdige indexering en gebruikmaking van de contractuele herzieningsmomenten. Ook het periodiek schouwen van de exploitaties vindt in 2016 plaats, waarbij een integrale benadering wordt gekozen en zo nodig een breder team van medewerkers wordt ingezet.

Waar mogelijk en wenselijk worden bestaande huurcontracten omgezet in de meer duurzame contractvorm erfpacht, waarbij het groot onderhoud wordt verlegd naar de exploitant.

• Product regelgeving en handhaving

Regelgeving en handhaving bestaan uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen
- Toezicht en handhaving

Vergunningen, Ontheffingen en Toestemmingen

De natuur- en recreatiegebieden zijn vrij toegankelijk. Dit betekent niet dat alles altijd mag en kan. Uit het oogpunt van doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de openbare orde en veiligheid is daarom voor een aantal activiteiten een vergunning, ontheffing of toestemming (V.O.T.) nodig.

Voor het gebruik van het recreatiegebied in georganiseerd verband (groepen) dient men daarom een privaatrechtelijke toestemming aan te vragen. Privaatrechtelijke toestemming verlening geschiedt op basis van het eigendomsrecht of in het kader van de hoedanigheid van erpachter. Ook in deze hoedanigheid is het recreatieschap gebonden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. In het kader van dit privaatrechtelijk aspect zal dus, indien nodig, nauwe samenwerking met andere bestuursorganen worden gezocht.

De beoordeling en afhandeling van de aanvragen vindt binnen dit product plaats. Momenteel wordt onderzocht of het aanvragen van een V.O.T. vereenvoudigd kan worden door het invoeren van een digitaal afhandelingsproces. Door te selecteren op aard en omvang van activiteiten kunnen een aantal frequent voorkomende (meestal kleine) activiteiten zelfs volledig digitaal worden afgehandeld.

Samenvoeging van de beide schappen heeft nauwelijks invloed op de inzet benodigd voor het voorbereiden en de afhandelen van aanvragen en de controle op naleving van de gestelde voorwaarden bij evenementen. Nog steeds zal overleg met de diverse gemeenten plaats moeten vinden. Voordeel van de samenvoeging is dat het nieuwe schap meer mogelijkheden te bieden heeft en er gemakkelijker een passende locatie gevonden zal worden. Daarnaast kan er voor het gehele schap een evenementenbeleid worden ontwikkeld. De schaalvergroting zal het benoemen van locaties voor de diverse categorieën evenementen binnen het schap vergemakkelijken.

Toezicht en Handhaving

Binnen het product Toezicht en Handhaving wordt invulling gegeven aan de onderdelen gastheerschap, handhaving en de regierol bij samenwerking. Indien één van deze onderdelen ontbreekt, is er geen sprake meer van een kwalitatief volwaardig product Toezicht en Handhaving.

Tijdens de reguliere surveillance wordt inhoud gegeven aan gastheerschap en handhaving, al naar gelang de vraag, de problematiek of de ervaringen in het gebied. De focus op één van de twee onderdelen bepaalt op welke wijze de route door het gebied wordt gemaakt. De focus op gastheerschap betekent voornamelijk het opnemen van de drukke publiekslocaties in de route. Als de focus op handhaving ligt, worden bijvoorbeeld locaties waar veelvuldig afval gedumpt wordt of waar (hang)jongeren voor overlast zorgen, in de route opgenomen.

Reguliere handhaving 2016 in het Haringvliet

Ook in 2016 zal het beschikbare budget voor Toezicht en Handhaving ontoereikend zijn om een volwaardig product neer te zetten. Gekozen wordt om vooral de excessen en veel voorkomende zaken die tot schade, klachten of ergernissen bij gebruikers leiden aan te pakken. De reguliere handhaving voor het komende jaar in het Haringvliet behelst dan ook de volgende aandachtspunten (in willekeurige volgorde):

- Hygiëne ligweides en stranden
- Oneigenlijk gebruik voet- en fietspaden
- Crossen in gebieden
- Kampvuren en vandalisme
- Dumpingen

Reguliere handhaving 2016 in de Grevelingen

De reguliere handhaving in het gebied de Grevelingen zal komend jaar niet veel anders zijn dan voorgaande jaren. De meeste aandachtspunten komen ieder jaar in meer of mindere mate voor. Vanwege het beperkte budget kan ook komend jaar in dit gebied geen volwaardig product worden neergezet. Net als in Haringvliet wordt een keuze gemaakt ten aanzien van de op te pakken zaken.

Het gaat dan om de volgende aandachtspunten (in willekeurige volgorde):

- Hygiëne ligweides en stranden
- Stroperij
- Overtredingen Natuurwetgeving (Natura 2000)
- Dumpingen
- Watersport / ligplaatsen
- Baldadigheid jeugd / vandalisme

Naast de reguliere surveillance wordt er met surveillance-opdrachten of in projectvorm gewerkt. Dit is bedoeld om, al dan niet in samenwerking met derden, extra aandacht aan een specifiek probleem te geven. Voor de projecten wordt ook invulling gegeven aan de regierol. Samenwerking komt meestal pas tot stand wanneer namens het recreatieschap (probleemeigenaar) inzet wordt geleverd op het maken van afspraken en op het na laten komen hiervan. Een deel van deze inzet gebeurt buiten het gebied in overlegstructuren, maar levert uiteindelijk wel extra handhavingcapaciteit van de partners in het gebied op.

De samenvoeging van beide schappen heeft vooralsnog geen consequenties voor de inzet van Toezicht en Handhaving, de aandachtspunten per gebied of de samenwerkingsverbanden.

▪ **Product communicatie**

In 2016 ligt het zwaartepunt van de werkzaamheden op de volgende onderdelen:

1. Positionering Zuidwestelijke Delta

De werkzaamheden worden uitgevoerd conform het vastgestelde communicatieplan 2014/2015 en volgens het basisprincipe 'sober en doelmatig'. De meeste activiteiten hebben in 2015 plaatsgevonden en afhankelijk van de bereikte resultaten kunnen aanvullende acties plaatsvinden.

2. Promotie en voorlichting

Met communicatie wordt de bekendheid met en de herkenbaarheid van de recreatiemogelijkheden in de gebieden vergroot en worden recreanten voorzien van informatie. Promotie en voorlichting gaan via diverse online en offline kanalen. Diverse promotiekanalen en middelen worden ingezet en ontwikkeld.

Geplande activiteiten in 2016 zijn:

- bij het uitbrengen van (bijvoorbeeld) folders samenwerken met andere partijen zoals terreinbeheerders,
- het realiseren van persberichten en het beantwoorden van persvragen,
- de algemene promotie via de website Heerlijk Buiten en social media kanalen,
- de promotie via (lokale) advertenties/advertorials,
- het beantwoorden van klachten en/of klantvragen.

Bij de keuze van communicatiekanalen wordt rekening gehouden met verschillende leefstijlen en recreatiemotieven.

▪ **Financieel overzicht van het totaal van de producten in programma 2**

Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Gebiedsbeheer		2.516.482	2.498.603
Economisch beheer		98.700	98.400
Communicatie		99.200	98.600
Regelgeving & Handhaving		92.400	91.800
Totaal lasten	-	2.806.782	2.787.403
Baten			
Gebiedsbeheer		1.600.100	1.600.100
Economisch beheer		558.450	558.450
Communicatie		-	-
Regelgeving & Handhaving		-	-
Totaal baten	-	2.158.550	2.158.550
Saldo gewone bedrijfsvoering	-	648.232-	628.853-
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten		-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten		-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)		-	-
Saldo kredieten	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-	648.232-	628.853-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves		20.000	20.000
Onttrekking reserves		706.680	719.335
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	686.680	699.335
Resultaat	-	38.448	70.482

2.3. Programma 3 Ontwikkeling

▪ Wat willen we bereiken?

Het bestuur wordt geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken. Daarnaast wordt het bestuur binnen dit programmaonderdeel geadviseerd over de mogelijkheden ten aanzien van vastgoedbeheer in de gebieden.

▪ Wat gaan we daarvoor doen?

Product planvorming en gebiedsontwikkeling

Het bestuur wordt inhoudelijk geadviseerd over de in te nemen standpunten ten aanzien van beleidsinitiatieven die de doelstelling van het schap raken. Er wordt inspraak geleverd op ruimtelijke plannen en initiatieven van derden.

Gebiedsontwikkeling betreft de ontwikkeling van nieuwe gebieden, het herontwikkelen van bestaande gebieden en het toevoegen van nieuwe functies aan gebieden. De basis hiervoor kan zowel liggen in een schapsplan als in externe ontwikkelingen, zoals de aanleg van infrastructurele werken of gewenste initiatieven vanuit de markt. Het bestuur wordt inhoudelijk geadviseerd over kosten, haalbaarheid en gewenste ontwikkelingsrichting van plannen.

Binnen dit programma valt ook de verwerving en het tijdelijk beheer in het kader van vastgoed. Voor nieuwe gebieden wordt via verwerving, erfpacht of huur een positie verkregen. Er kan sprake zijn van strategische, anticiperende of reguliere verwerving. Voorafgaand aan de verwerving wordt een haalbaarheidsanalyse gemaakt. Zolang eigendommen (gronden en opstallen) niet uitgegeven zijn, worden deze tijdelijk beheerd via ingebruikgeving of door een anti-kraak organisatie.

Planadvisering gebiedsdeel Haringvliet :

Het Haringvliet is een prachtig water voor de watersport. Er zijn echter te weinig plekken om naar toe te varen voor toervaarders. Bovendien gaat het economisch niet voorspoedig in de regio rond het Haringvliet. Er dreigt krimp, zowel in inwonersaantallen als in economische zin. Het benutten van het recreatief-toeristisch potentieel wordt daarom steeds belangrijker. In 2010 is door het Natuur- en Recreatieschap Haringvliet het programma Zicht op Haringvliet (ZOH) opgezet om de ontwikkeling van het gebied te bevorderen. De algemene doelstelling van het programma is om de recreatiemogelijkheden te vergroten en daarmee de regionale economie een oppepper te geven.

Het Algemeen Bestuur heeft in juni 2014 ingestemd met het programma ZOH voor de periode 2014 tot 2018. Het programma heeft als doel om het toeristisch recreatief product Haringvliet – Hollands Diep in samenhang te ontwikkelen, zodat een compleet aanbod van duurzame toeristische en recreatieve voorzieningen in het gebied aanwezig is, dat aansluit op de vraag van de recreant en toerist.

Om dit doel te bereiken is het volgende nodig:

- toeristisch-recreatieve ontwikkelingen aanjagen (met name op het gebied van watersport en watergerelateerde ontwikkelingen);
- grensoverstijgende innovatieve activiteiten op dit terrein te bevorderen;
- het gebied als geheel te promoten.

De financiering van het programma wordt voornamelijk gedekt vanuit de inkomsten uit de afkoop van erfpachtrechten ten behoeve van de Windturbines op het Hellegatsplein. Aangezien de definitieve

overeenkomst pas in het laatste kwartaal van 2014 is getekend, zal de planning van het programma binnen de programmaperiode worden bijgesteld.

Binnen het uitvoeringsprogramma zal worden ingezet op de volgende onderdelen:

1. Vergroten verdien capaciteit (*strategisch*):

- Genereren van inkomsten mogelijk maken via huur- en/of erfpachtconstructies;
- Recreatie ter plaatse te stimuleren zonder tussenkomst van het RVOB.

2. Ontwikkelen van de vaarverbindingen (*strategisch + projecten*):

Pontjes:

- Meerjarige afspraken met charter/vaarondernemers over vaarroutes, vaartijden en vaarperiodes;
- Pilot uit te voeren met een netwerk van pontjes inclusief een snelle vaarverbinding tussen Dordrecht en Haringvliet;
- Betere openingstijden van de Haringvlietbrug.

Bruine vloot:

- Voorstudie voor de Bruine Vloot;
- Promotie van de Bruine Bloot opnemen in bestaande middelen.

Ontwikkelen knooppunten:

- Vier knooppunten, waar pontjes aanmeren ontwikkelen tot een markant aankomst- en vertrekpunt;
- Aanlegmogelijkheden voor de bruine vloot.

Moorings:

- Het doel is om op minstens drie nieuwe locaties moorings te plaatsen.

Marketing en promotie:

- Promotiemiddelen voor het promoten van de vaarverbindingen als onderdeel van het recreatieve netwerk rond het Haringvliet;
- Promotie van de Bruine Bloot opnemen in bestaande middelen;
- De promotie van het netwerk van vaarverbindingen in Deltaverband.

3. Ontwikkelen van de locatie Quackstrand (*gebiedsontwikkeling*):

- Integraal ontwerp en realisatie gebiedsontwikkeling Quackstrand in combinatie met de zandsuppletie.

4. Opzetten van een ontwikkelingsloket in samenwerking met de gemeente Goeree-Overflakkee en het IRP (*project*):

- Ondersteuning van ondernemers door middel van een loketfunctie.

5. Realisatie van Ecolodges (*project*):

- Realisatie van minimaal twee locaties met ecolodge initiatieven

6. Uitvoeren van een pilot met oplaadpunten voor elektrische auto's (*project*):

- Realisatie van vier locaties met oplaadpunten gekoppeld aan particuliere initiatieven.

Voor een nadere toelichting op de activiteiten uit het programma wordt verwezen naar het uitvoeringsprogramma Zicht op Haringvliet 2014 – 2018.

Planadvisering gebiedsdeel De Grevelingen:

De Grevelingen is een uniek gebied, waarin de natuur de komende jaren een krachtige impuls krijgt. Sinds de afsluiting van de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer, is de waterkwaliteit in beide watergebieden achteruit gegaan. Het zoute water van de Grevelingen is in de diepere delen inmiddels regelmatig vrijwel zuurstofloos, met als gevolg schade aan bodemleven, kreeften en vissen en verlies van aantrekkingskracht voor duikers. Onlangs is de ontwerp-Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer vastgesteld, die na een ronde van publieksparticipatie en inspraak, definitief wordt gemaakt en in uitvoering genomen zal worden. In de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer komt er dan weer eb en vloed. Hierdoor herstelt de waterkwaliteit van beide, momenteel stilstaande, wateren. Terugbrengen van zout en getij is een duurzame oplossing, met positieve effecten voor de waterkwaliteit en de natuur.

Ook ontstaan er nieuwe mogelijkheden voor schelpdierteelt, recreatie en landbouw. Daarnaast worden – zodra de Rijksstructuurvisie definitief is - ook andere maatregelen in uitvoering genomen, zoals de realisatie van een getijdecentrale. In de komende maanden worden diverse bestuursovereenkomsten voorbereid, waarin onder andere afspraken over de bekostiging worden neergelegd, waarbij momenteel het beeld is dat zowel het Rijk als de regio een deel van de financiering voor hun rekening zullen nemen.

Al in het programma 'Zicht op de Grevelingen' is een gebiedsontwikkelingsprogramma opgestart, met de effecten van de Rijksstructuurvisie in het visier. In ZOG 1, dat liep van 2009-2013, zijn een aantal projecten uitgevoerd ter verbetering van de natuurwaarden en om de recreatieve aantrekkingskracht van het gebied te verhogen. De investeringen in natuur in combinatie met enkele recreatieve functies, maken het gebied niet alleen aantrekkelijk voor bezoekers, maar zij zorgen ook voor inkomsten uit huur- en exploitatieovereenkomsten. Met deze inkomsten kan de natuurlijke kwaliteit in de komende jaren gewaarborgd worden.

Hoewel het bestuur van de Grevelingen eind 2013 heeft besloten tot het voortzetten van het programma van ZOG en de daarvoor noodzakelijke middelen ter beschikking heeft gesteld, heeft het bestuur nog niet ingestemd met het vervolgprogramma ZOG 2. Het programma heeft nog niet de juiste balans tussen natuur- en recreatieve projecten. In de komende periode zal met de schapsdeelnemers en de natuur- en milieuorganisaties deze balans worden gevonden. Om dit zorgvuldig te laten plaatsvinden met breed regionaal draagvlak zal het vervolgprogramma niet eerder dan medio 2015 kunnen worden verwacht. Het programma anticipeert op dat moment uiteraard zo maximaal mogelijk op de status van de Rijksstructuurvisie medio 2015.

In 2014 en 2015 worden daarom vooralsnog alleen die projecten uitgevoerd, die de afronding vormden van projecten uit de periode ZOG1 en van enkele projecten, waar het bestuur van de Grevelingen expliciet opdracht toe heeft gegeven.

De natuurprojecten, waaraan nu – als afronding van projecten uit ZOG1 of expliciet door het bestuur verzocht - uitvoering wordt gegeven, zijn de voorbereiding van een fonds voor natuurinvesteringen en de uitvoering van diverse natuurontwikkelingsprojecten, zoals voor de Slikken van Flakkee, het verbeteren van de toegang tot natuureiland Brouwershaven, herplant van bossen nabij de Grevelingen, onderzoek naar het terugdringen van CO₂ in natuurgebieden in het project CareLands. Bij diverse projecten zal gebruik gemaakt worden van cofinanciering door middel van subsidies (o.a. Regeling Kwaliteitsimpuls Bestaande Recreatiegebieden t.b.v. Slikken van Flakkee, Europese subsidies in Carelands).

Een aantal toeristisch-recreatieve projecten uit ZOG1 wordt in de komende periode afgerond, zoals het Inspiratiecentrum Grevelingen en het Ecohotel nabij de Punt. Het reeds langlopende initiatief Duurzame Jachthaven van de Toekomst wordt de komende periode inhoudelijk begeleid. Hierbij zullen ontwikkelingen en de bestuursovereenkomsten m.b.t. de Rijksstructuurvisie een belangrijke rol gaan spelen. Daarnaast bevat het programma een aantal kleinere projecten, zoals enkele kwaliteitsimpulsen bij het strand van Herkingen en nabij de haven van Bommenede en enkele juridische afrondingen, zoals van opstalrecht ten behoeve van de duikwrakken Scharrendijke en de afwikkelingen van (onder)erfpachtuitgiftes. Ten behoeve van gebiedspromotie zijn tot medio 2015 twee projecten aan de orde: het uitwerken van het evenementensubsidiebeleid en het bijhouden van de Grevelingen-website.

Tenslotte lopen er momenteel nog twee projecten, die betrekking hebben op de financiële positie van de Grevelingen: de herijking van de meerjarenbegroting en een haalbaarheidsonderzoek naar het Natuurinvesteringsfonds.

▪ **Financieel overzicht van het totaal van de producten in programma 3**

Programma 3. Ontwikkeling	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling		135.400	134.500
Marketing & productontwikkeling		16.400	16.300
Totaal lasten	-	151.800	150.800
Baten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling		-	-
Marketing & productontwikkeling		-	-
Totaal baten	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	-	151.800-	150.800-
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten		-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten		-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)		-	-
Saldo kredieten	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-	151.800-	150.800-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves		750.000	750.000
Onttrekking reserves		340.000	340.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	410.000-	410.000-
Resultaat	-	561.800-	560.800-

2.4. Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Onvoorzien		9.200	9.200
Totaal lasten	-	9.200	9.200
Baten			
Deelnemersbijdrage		801.022	766.788
Totaal baten	-	801.022	766.788
Saldo gewone bedrijfsvoering	-	791.822	757.588
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten		-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten		-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)		-	-
Saldo kredieten	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-	791.822	757.588
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves		-	-
Onttrekking reserves		-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-
Resultaat	-	791.822	757.588

2.5. Paragrafen

▪ Onderhoud kapitaalgoederen

Haringvliet

Bij het natuur- en recreatieschap Haringvliet is (nog) geen sprake van een voorziening Groot Onderhoud en een planmatige aanpak voor een duurzame instandhouding van de aanwezige kapitaalgoederen. Een methode om dit vorm te geven is de implementatie van het Terrein Beheer Model (TBM). Hierover is nog geen besluit genomen. Groot onderhoud is echter wel noodzakelijk. Om dit te bekostigen, is in het verleden de reserve Groot Onderhoud gevormd waar incidenteel middelen in gestort wordt. In geval van noodzakelijk groot onderhoud zal het bestuur, eventueel middels separate bestuursvoorstellen, worden verzocht de kosten te financieren uit deze reserve en, indien noodzakelijk, eventuele aanvullende financieringsmiddelen beschikbaar te stellen.

Grevelingen

Het duurzaam in stand houden van de kapitaalgoederen wordt gerealiseerd door het toepassen van het Terrein Beheer Model (TBM). Voor alle groot onderhoudswerkzaamheden wordt op basis van het TBM jaarlijks gespaard via een dotatie aan de Voorziening Groot Onderhoud. Deze dotatie is gebaseerd op een duurzame instandhouding van alle elementen in het gebied waarbij de werkzaamheden gepland worden via meerjarenplanningen. Door het regelmatig uitvoeren van technische inspecties wordt bekeken of de ingeschatte levensduur of cyclus nog klopt en wordt waar nodig de planning aangepast.

▪ Weerstandsvermogen en risicomanagement

Het beleid ten aanzien van de bepaling, inschatting en beheersing van risico's zijn gebaseerd op de nota weerstandsvermogen, zoals deze door het Algemeen Bestuur (op 4 december 2014) zijn vastgelegd. Aan de hand van dit beleid zijn de risico's voor 2016 geïnventariseerd. Dit heeft geleid tot het volgende overzicht

Risico's

1. Zandsuppletie

De reserve zandsuppletie ten behoeve van het Quackstrand wordt ingezet om andere uitgaven mee te dekken, zoals groot onderhoud. Het risico bestaat dat hierdoor onvoldoende middelen ter beschikking zullen zijn om de benodigde werkzaamheden op het Quackstrand uit te voeren wanneer Rijkswaterstaat (RWS) het strand heeft aangevuld met zand. Deze post met een bedrag van € 25.000,- is opgenomen. Dit blijft echter moeilijk in te schatten wat de kosten zullen zijn bij calamiteiten. Het bedrag kan echter behoorlijk oplopen afhankelijk van het strandoppervlakte dat op dat moment beschadigd wordt door weersomstandigheden.

2. Subsidies

Voor de uitvoering en begeleiding van diverse projecten binnen het programma Zicht Op Grevelingen zijn subsidies aangevraagd en zijn eventueel al voorschotten ontvangen (RTM, Infocentrum, Natura People, Hotspot Brouwersdam for Active Leisure en Belevingsbos en bunkerroute). Het risico bestaat dat bij de definitieve afrekening minder subsidie wordt toegekend dan verwacht en begroot en dat eventueel subsidie moet worden terugbetaald.

Beheermaatregelen:

- 1) zorgvuldig doorlopen van de procedures voor subsidieaanvraag, waarbij gestuurd wordt op nauwkeurig voldaan aan de geldende subsidievoorwaarden;
- 2) inschakeling van specifieke expertise bij subsidieaanvragen voor uitvoerende werkzaamheden en voor toetsingen van aanvragen,
- 3) het onderhouden van goede contacten met de subsidieverstrekkers,
- 4) het binnen de projecten voeren van een nauwkeurige administratie van verplichtingen en gemaakte kosten, die betrekking hebben op de verleende subsidie en
- 5) opstellen van een zorgvuldige verantwoording aan de subsidieverstrekker(s) op basis van deze nauwkeurige administratie.

Berekeningswijze: midden risico (10%-25%); Op basis van het meerjarenprogramma ZOG bedraagt de totale omvang van subsidies circa 6 M€ (zijnde de optelling van diverse subsidies voor Inspiratiecentrum circa 3 M€, subsidies voor Brouwersdam Hotspot for Active Leisure circa 2€ miljoen, diverse subsidies voor Natura People en CareLands circa 0,65 M€ en Belevingsbos en bunkerroute De Punt circa 0,3 M€). Het betreft hier ook subsidies, die in het kader van ZOG1 al zijn verworven, maar waarvan de definitieve afrekening nog moet plaatsvinden, evenals de subsidies, die in de komende periode aangevraagd worden. Van deze 6 M€ betreft het risicovolle deel – bepaald op basis van expert judgement – circa 20% daarvan (circa 1.200.000,-). De financiële impact van dit risico bedraagt derhalve $25\% \times 1.200.000,-$, zijnde €300.000,-

3. Hogere uitgaven voortkomende uit tegenvallende inkoop- en aanbesteding:

Omschrijving risico: Een groot aantal maatregelen uit het ZOG-programma kennen aanbestedingen. Fouten in de procedure kunnen leiden tot claims met financiële gevolgen en vertragingen. Daarnaast is bij elke aanbesteding het vooraf onzeker wat het aanbestedingsresultaat zal zijn en of er tijdens de uitvoering van werkzaamheden (veel) onvoorziene zaken optreden met financiële consequenties. De inkoop- en aanbestedingsrisico's hebben met name betrekking op de projecten uit ZOG, waarin sprake is van een aanzienlijke aanbesteding (Ecohotel, Inspiratiecentrum, Slikken van Flakkee, e.d.).

Beheersmaatregelen:

- 1) zorgvuldige raming maken bij grote aanbestedingen inclusief een post 'onvoorzien', die samenhangt met belangrijke risico's,
- 2) in voorkomende gevallen laten toetsen van de raming door experts,

- 3) het doorlopen van een zorgvuldige aanbesteding op basis van een aanbestedingsbeleid, die aansluit op wet- en regelgeving,
- 4) met zorg opstellen (en zonodig laten toetsen) van contract en vraagspecificaties,
- 5) het nauwgezet uitvoeren van directievoering en contractmanagement tijdens de contractuitvoering;

Berekeningswijze: laag risico (5-10%, vooral aangezien de economische recessie van de afgelopen periode leidt tot aanbestedingsresultaten onder de ramingen); op basis van het meerjarenprogramma van ZOG bedraagt de totale omvang van inkoop circa 5,5 M€. Het betreft hier vooral inkooptrajecten voor het Inspiratiecentrum (circa 3 M€ waarvan de aanbesteding al heeft plaatsgevonden, de toekomstige werkzaamheden t.b.v. Slikken van Flakkee, geprognoseerd op 2,5 M€ en diverse kleinere realisatie, onderzoek- en adviesopdrachten. Het risicovolle deel – bepaald op basis van expert judgement – betrekking heeft op 10% van de totale 5,5 M€ (dus circa 550.000,-); De financiële impact van dit risico bedraagt derhalve $10\% \times 550.000,-$ zijnde €55.000,-.

4. Lagere inkomsten vanuit gronduitgifte (erfpacht) Ecohotel en overige exploitatieopbrengsten

Omschrijving risico: Het project Ecohotel genereert erfpachtopbrengsten die o.a. ook worden benut voor investeringen in natuurwaarden voor de Grevelingen. Daarnaast loopt het schap op termijn een theoretisch risico inzake zgn. eindvergoeding. Maar ook andere projecten leiden tot exploitatieopbrengsten, die ingezet worden voor bekostiging van andere projecten of voor reguliere Schapsactiviteiten. Stagnaties in de projectuitvoering of tegenvallende exploitatieresultaten e.d. kunnen leiden tot lagere opbrengsten. Het Inspiratiecentrum Grevelingen voorziet ook in substantiële exploitatie inkomsten.

Beheersmaatregelen:

- 1) realistische inschatting van toekomstige exploitatieopbrengsten in het ZOG-programma,
- 2) maken van duidelijke erfpacht- en exploitatiecontracten met exploitanten,
- 3) goed relatiemanagement met exploitanten;

Berekeningswijze: laag risico (5-10%, aangezien een groot deel van de inkomsten nagenoeg zeker zijn omdat de erfpachtcontracten getekend zijn en er een duidelijke exploitatie overeenkomst is overeengekomen m.b.t. het inspiratiecentrum met Kexcom). De inkomsten binnen het programma, waar nog onzekerheid over bestaat is voor deze gronduitgifte €110.000,-.

5. Niet-gekwantificeerde risico's

Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten. Voor De Zuidwestelijke Delta komt dit overeen met een bedrag van € 29.400. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor niet gekwantificeerde risico's.

6. Zeil- en Surfcentrum Brouwersdam

Voor diverse uitbreidingen van deze ondernemer heeft het Recreatieschap ingestemd met een nieuwe ondererfpachtovereenkomst voor 66 jaar. De ondernemer heeft geëist dat in deze overeenkomst de plicht van het Recreatieschap om water en stroom te leveren tot aan de perceelgrens wordt verlengd.

Voor het Recreatieschap betekent deze plicht een risico, omdat er geen duidelijkheid is of de schapsleidingen en –kabels voor deze periode aangesloten mogen blijven op het hoofdniet van Marina Port Zélande en Center Parcs naar het vasteland. Advies is om dit risico te concretiseren door een planeconomisch – en juridisch onderzoek naar de nutsontsluiting van de Kabbelaarsbank en de leverings- en investeringsplicht van betrokken partijen. Naar verwachting gaat Marina Port Zélande medio 2014 gebruik maken van haar planologische ruimte om de havenfaciliteiten aan de noordzijde van het bedrijf fors uit te breiden, wat de urgentie om duidelijkheid te verkrijgen over de nuts capaciteit op middellange termijn voor het Recreatieschap en haar ondernemers vergroot.

7. Inspiratiecentrum

Vanuit een oogpunt van risicobeheersing dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de ontwikkeling door het schap van het Inspiratiecentrum Grevelingen. De aan deze vastgoedontwikkeling verbonden risico's betreffen zowel de realisatie (kosten in relatie tot budgetten en subsidietermijnen) evenals de exploitatie (kortlopend huurcontract en daaropvolgend leegstandsrisico, evenals de beoogde dekking

ten laste van de reguliere begroting). Het wordt noodzakelijk geacht ten aanzien van de stichtingskosten risicobeheersingsmaatregelen te treffen binnen het programma ZOG. Het leegstandsrisico is van invloed op het noodzakelijke weerstandsvermogen. Leegstand kan zich voordoen omdat de marktbehoefte voor zulke omvangrijke en specifieke objecten erg beperkt is; leegstand zal zich voordoen op het moment van tussentijdse wijziging van huurder, functie e.d. (frictie). Een rekenkundige benadering kan zijn om rekening te houden met 1 jaar leegstand na elke 5 jaar verhuur; derhalve een bedrag van € 104.000 (overeenkomend met de eerste jaarhuur).

Risico	Kans	Incidenteel / Structureel	Financiële impact	Uitgaande van 4 jaar
1. Zandsuppletie	Incidenteel	Incidenteel	€ 25.000	€ 25.000
2. Subsidies	Midden risico	Incidenteel	€ 300.000	€ 300.000
3. Hogere uitgaven voortkomende uit tegenvallende inkoop- en aanbesteding:	Laag risico	Incidenteel	€ 55.000	€ 55.000
4. Lagere inkomsten vanuit gronduitgifte	Laag risico	Incidenteel	€ 110.000	€ 110.000
5. Niet-gekwantificeerde risico's			€ 29.400	€ 29.400
6. Zeil- en Surfcentrum Brouwersdam		Incidenteel	pm	pm
7. Inspiratiecentrum Grevelingen	Hoog risico	Incidenteel	€ 104.000	€ 104.000
Totaal			€ 623.400	€ 623.400

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend teneinde te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. De weerstandscapaciteit per 31 december 2015 kan nog niet berekend omdat de balanspositie van het schap op het moment van het maken van deze begroting nog niet bekend is.

▪ **Financiering**

In de wet FIDO (financiering decentrale overheden) worden de kasgeldlimiet en de renterisiconorm genoemd. Aan beide normen wordt voldaan.

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitstaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende jaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's.

Renteontwikkeling

De rentebaten zijn naar aanleiding van het verplicht schatkistbankieren bijgesteld naar nihil.

▪ Bedrijfsvoering

De afspraken over de dienstverlening door G.Z-H aan de gemeenschappelijke regeling, worden vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst. In deze begroting zijn de uitgangspunten van de nog in 2015 af te sluiten dienstverleningsovereenkomst tussen de provincie Zuid-Holland en het Deltaschap gehanteerd. De activiteiten die in het kader van de reguliere dienstverlening worden uitgevoerd, zijn per programma toegelicht in het programmaplan.

	1. Bestuur	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Totaal
Productomschrijving					
Bestuursproducten	94.500				
Juridische ondersteuning & advisering	14.200				
Financiën	49.500				
Gebiedsbeheer		250.500			
Economisch beheer		42.700			
Communicatie		52.400			
Regelgeving & handhaving		91.800			
Planvorming & gebiedsontwikkeling			134.500		
Marketing & productontwikkeling			16.300		
Subtotaal	158.200	437.400	150.800	-	746.400
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud		129.112			129.112
Totaal					875.512

▪ Grondbeleid

Inleiding

In uw bestuur is aandacht gevraagd voor mogelijke risico's met betrekking tot grondposities en vastgoed. In de diverse stukken die in het kader van de begrotingscyclus ter vaststelling worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur (zoals programmabegroting, tussentijdse rapportage en jaarrekening) wordt inmiddels melding gemaakt van de belangrijkste risico's die mogelijk kunnen optreden in gebiedsontwikkelingen waarbij grondposities van het schap aan de orde zijn.

Daarnaast is de ambitie om aan de kaderstellende taak van het Algemeen Bestuur ook op het vlak van het voeren grondbeleid, inclusief grondprijsbeleid en risicobeheersing, in de toekomst meer nadrukkelijk invulling te geven. Dat kan door het formuleren van randvoorwaarden en uitgangspunten op het vlak van:

- grondverwerving,
- (tijdelijk) beheer van grond en gebouwd vastgoed en
- gronduitgifte (bijvoorbeeld in de vorm van erfpacht) en het daarbij te voeren grondprijsbeleid.

In de overige onderdelen van deze begroting (met name bij de programma's 2 en 3) worden de ontwikkelingen op het gebied van grond en vastgoed beschreven en verantwoord op het niveau van specifieke lokaties en exploitaties. In deze paragraaf grondbeleid wordt, in samenhang met en aanvullend op de overige onderdelen van deze rapportage, ingegaan op met name de risico-aspecten die zijn verbonden aan de grondpositie van het schap, inclusief het gebouwd vastgoed dat in eigendom is bij het schap. Voor zover aan de orde worden de maatregelen beschreven die ter beheersing van eventuele risico's zijn genomen.

Grond en grondposities compartiment Haringvliet

Onder het beheergebied van het recreatieschap Haringvliet valt 76 ha grond, met 2 exploitaties. De verhouding in grondpositie is als volgt:

Grondpositie Haringvliet	76 ha
Eigendom	0 %
Erfpacht	43 %
Overig	57 %

Voor gronden geldt dat er per 31 december 2014 geen boekwaarde was opgenomen.

Grond en grondposities compartiment Grevelingen

Onder het beheergebied van het recreatieschap Grevelingen valt 8.241 ha grond, met 22 exploitaties. De verhouding in grondpositie is als volgt:

Grondpositie Grevelingen	8.241 ha
Eigendom	0 %
Erfpacht	96 %
Overig	3 %

Voor grond geldt dat er per 31 december 2014 geen boekwaarde was opgenomen.

Exploitaties

Het schap voert de ingezette professionaliseringsslag verder door in het beheer van de exploitatiecontracten. Belangrijke invalshoek bij de ingezette professionalisering is een zakelijke en marktconforme benadering. Daarbij is ingezet op tijdige indexering en gebruikmaking van de contractuele herzieningsmomenten. Bij zowel de herziening als de (eerste) uitgifte van gronden wordt ter bepaling van de erfpachtcanon of de huurprijs uitgegaan van een marktconform rendement over de grondwaarde. Om deze grondwaarde te bepalen

wordt gebruik gemaakt van externe taxaties, tenzij sprake is van een weinig complexe situatie waarin op relatief eenvoudige wijze tot overeenstemming kan worden gekomen. Over het algemeen wordt het te hanteren rendementspercentage gebaseerd op de rente die op staatsleningen wordt verkregen, verhoogd met een toeslag voor risico's en beheer. Het schap hanteert een percentage van 5.

De huidige ongunstige economische conjunctuur is merkbaar bij het genereren van inkomsten uit lopende en nieuwe exploitaties. Nieuwe exploitaties komen lastiger van de grond. Het betalingsgedrag van bestaande exploitanten vraagt aandacht. Waar nodig en verantwoord worden met exploitanten afspraken gemaakt over betalingsregelingen waarbij behoud van inkomsten voor het schap uitgangspunt is maar waarbij in betalingsmomenten aansluiting wordt gezocht bij de cashflow van de exploitant.

Gebouwd vastgoed

Het schap is eigenaar van het volgende object:

Adres:	Functie:
Haven van Bommenede 1, Zonnemaire (erfpacht)	Steunpunt GZH en bedrijfsruimte

Dit object is in gebruik bij de G.Z-H en wordt betrokken bij de herijking huisvesting G.Z-H.

Bijlage 1. Conversiestaat Zuid Westelijke Delta 2016

	BEGROTING 2015 Haringvliet saldo 2015	BEGROTING 2015 Haringvliet saldo 2015	BEGROTING 2015 Grevelingen saldo 2015	BEGROTING 2015 Grevelingen saldo 2015	BEGROTING 2016 Zuid Westelijke Delta		
					lasten 2016	baten 2016	saldo 2016
Productiemachinery							
Bestuurlijke aangelegenheden							
Dienstverlening G.Z.H	29.300	29.100	65.800	65.400	94.500	-	94.500
Bestuurskosten	3.800	3.800	10.200	10.100	13.900	-	13.900
Materialie lasten	3.800	3.800	10.200	10.100	13.900	-	13.900
Bestuursproducten	33.100	32.900	76.000	75.500	108.400	-	108.400
Dienstverlening G.Z.H	2.900	2.900	11.400	11.300	14.200	-	14.200
Advieskosten	1.500	1.500	-	-	1.500	-	1.500
Materialie lasten	1.500	1.500	-	-	1.500	-	1.500
Juridische Zaken	4.400	4.400	11.400	11.300	15.700	-	15.700
Dienstverlening G.Z.H	33.600	33.400	16.200	16.100	49.500	-	49.500
Accountantskosten	3.700	3.700	9.300	9.200	12.900	-	12.900
Bank- en treasurykosten	200	200	800	800	1.000	-	1.000
Rentebaten (afkopen Rijk)	-	-	324.517	308.733	-	308.733	308.733
Materialie lasten	3.900	3.900	314.417	298.733	13.900	308.733	294.833
Financiën	37.500	37.300	296.217	282.633	63.400	308.733	245.333
Totaal Bestuurlijke aangelegenheden	75.000	74.500	210.817	195.833	187.500	308.733	121.233
Inrichting, Beheer en Exploitatie							
Dienstverlening G.Z.H TBM	24.800	24.600	227.400	225.900	250.500	-	250.500
Afschrijvingen	2.254	2.254	22.436	20.457	22.711	-	22.711
Afschrijving waterjump	-	-	28.692	28.692	28.692	-	28.692
Energie- en waterverbruik	1.000	1.000	23.200	23.200	24.200	-	24.200
Leveranties en diensten derden TBM regulier onderhoud	165.000	163.900	376.800	374.400	538.300	-	538.300
Leveranties en diensten derden (huizing)	-	-	25.000	24.800	24.800	-	24.800
Leveranties en diensten derden SBB	-	-	628.700	624.600	624.600	-	624.600
Parkeren	-	-	92.500	93.000	83.600	176.600	93.000
Liggeiden	-	-	65.100	65.700	90.700	156.400	85.700
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	-	815.800	810.500	810.500	-	810.500
Baten Huizing	-	-	41.100	41.100	-	41.100	41.100
subsidies natuurbeheer	1.000	1.000	1.225.000	1.225.000	-	1.226.000	1.226.000
Materialie lasten	167.254	166.154	474.492	461.392	2.225.392	1.600.100	625.292
Gebiedsbeheer	192.054	190.754	724.328	707.749	2.488.693	1.600.100	888.593
Dienstverlening G.Z.H	8.800	8.700	34.200	34.000	42.700	-	42.700
Belastingen	1.000	1.000	19.100	19.100	20.100	-	20.100
Verzekeringen	2.500	2.500	11.200	11.200	13.700	-	13.700
Verzekeringen en belastingen Waterjump	4.800	4.800	1.500	1.500	12.700	6.400	6.300
Ondernemersbijdrage Waterjump	9.200	9.200	34.000	34.000	9.200	34.000	14.000
Huren en pachtvergoedingen & leges	1.300	1.300	376.750	376.750	-	378.050	378.050
Erfpacht Eco-hotels	-	-	160.000	160.000	-	160.000	160.000
Materialie lasten	16.200	16.200	518.950	518.950	55.700	556.450	502.750
Economisch beheer	25.000	24.900	484.750	484.950	98.400	556.450	460.050
Dienstverlening G.Z.H	3.600	3.600	49.100	48.800	52.400	-	52.400
Publiciteit en voorlichting	1.700	1.700	44.800	44.500	46.200	-	46.200
Materialie lasten	1.700	1.700	44.800	44.500	46.200	-	46.200
Communicatie	5.300	5.300	93.900	93.300	98.600	-	98.600
Dienstverlening G.Z.H	22.600	22.500	69.800	69.300	91.800	-	91.800
Regelgeving & Handhaving	22.600	22.500	69.800	69.300	91.800	-	91.800
Totaal inrichting, beheer en exploitatie	244.954	243.454	403.278	385.399	2.787.403	2.156.550	628.853
Ontwikkelingen							
Dienstverlening G.Z.H	17.400	17.300	118.000	117.200	134.500	-	134.500
Planvorming en Gebiedsontwikkeling	17.400	17.300	118.000	117.200	134.500	-	134.500
Dienstverlening G.Z.H	-	-	16.400	16.300	16.300	-	16.300
Marketing & Productontwikkeling	-	-	16.400	16.300	16.300	-	16.300
Totaal ontwikkelingen	17.400	17.300	134.400	133.500	150.800	-	150.800
Algemene Dekkingsmiddelen							
Onvoorziene lasten	2.100	2.100	7.100	7.100	9.200	-	9.200
Onvoorziën	2.100	2.100	7.100	7.100	9.200	-	9.200
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen (onvoorziën)	2.100	2.100	7.100	7.100	9.200	-	9.200
Totaal reguliere bedrijfsvoering	339.454	337.454	333.901	330.166	3.134.993	2.467.283	667.620
Diverse lasten en baten							
Totaal diverse lasten en baten	-	-	-	-	-	-	-
Kredieten lasten en baten							
Totaal kredieten lasten en baten	-	-	-	-	-	-	-
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	339.454	337.454	333.901	330.166	3.134.993	2.467.283	667.620
Resultaatbestemming							
Totaal storting reserves programma 1	-	-	404.287	388.503	388.503	-	388.503
Totaal onttrekkingen reserves programma 1	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 1	-	-	404.287	388.503	388.503	-	388.503
Totaal storting reserves programma 2	-	-	20.000	20.000	20.000	-	20.000
Totaal onttrekkingen reserves programma 2	5.532	5.532	701.148	713.603	-	719.335	719.335
Totaal programma 2	5.532	5.532	681.148	693.603	20.000	719.335	699.335
Totaal storting reserves programma 3	-	-	750.000	750.000	750.000	-	750.000
Totaal onttrekkingen reserves programma 3	-	-	340.000	340.000	-	340.000	340.000
Totaal programma 3	-	-	410.000	410.000	750.000	340.000	410.000
Totaal storting reserves Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen reserves Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Totaal resultaatbestemming	5.532	5.532	133.139	104.790	1.158.503	1.059.335	99.168
RESULTAAT NA BESTEMMING	333.922	331.922	467.100	434.866	4.293.496	3.526.618	766.788
Algemene Dekkingsmiddelen							
Provincie Zuid-Holland	-	-	-	-	-	271.791	-
Provincie Zeeland	-	-	-	-	-	108.717	-
gemeente Goeree Overflakkee	-	-	-	-	-	31.875	-
Gemeente Schouwen-Duiveland	-	-	-	-	-	22.483	-
Provincie Zuid-Holland	-	-	-	-	-	66.384	-
Dromstrijen	-	-	-	-	-	24.817	-
gemeente Goeree Overflakkee	-	-	-	-	-	93.814	-
gemeente Bommeste	-	-	-	-	-	35.195	-
gemeente Hellevoetsluis	-	-	-	-	-	111.713	-
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-	766.788	-
Totaalstelling lasten en baten					4.293.496	4.293.496	

Natuur- en recreatieschap
Zuidwestelijke Delta

PROGRAMMABEGROTING 2016

Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta in de openbare vergadering op 18 juni 2015 te Ouddorp

bestuurssecretaris ai.
C.T. Ploeger

voorzitter
F.J. Tollenaar

Memo Toelichting op de Ontwerp-begroting 2016 Deltaschap

Aan de deelnemers natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta

Met onze brief 2015-510557092 d.d. 28 april 2015 betreffende de ontwerp-begroting 2016 Deltaschap heeft u de ontwerp-begroting 2016 ontvangen om uw eventuele zienswijze bij te kunnen voegen conform het gestelde in de GR. Dit memo is een korte aanvulling en toelichting op de ontwerp-begroting 2016 Deltaschap waarmee op 23 april 2015 het DB ZWD heeft ingestemd en welke geagendeerd staat voor het AB van 18 juni a.s..

Zoals in de inleiding van de ontwerp-begroting 2016 Deltaschap is aangegeven is de exploitatie 2016 begroot (en opgesteld volgens ongewijzigd beleid t.o.v de beide opgeheven schappen) en is er geen balans en toelichting opgesteld.

De achterliggende reden is dat bij het opstellen van de ontwerp-begroting 2016 Deltaschap nog geen afronding van de boekjaren 2014 en de bijbehorende jaarrekeningen van de opgeheven schappen Grevelingen en Haringvliet beschikbaar waren. Zoals aangegeven in de respectievelijke concept-liquidatieplannen zijn de definitieve jaarrekeningen 2014 de liquidatierekeningen (rekening houdend met de liquidatieprincipes) en op basis van de balansen per 31 december 2014 wordt de openingsbalans Deltaschap 2015 bepaald.

Om U als deelnemer toch enig inzicht te verstrekken in de toekomstige balans, weerstandsvermogen en meerjarige vermogenspositie van het Deltaschap zijn 3 bijlagen toegevoegd:

1. De geprognostiseerde en geconsolideerde balans Deltaschap per 31-12-2014;

Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- I. Gebaseerd op de concept-jaarstukken 2014 Grevelingen en Haringvliet;
- II. De samenvoeging van de twee schappen gebeurt één op één, dat wil zeggen dat alle rechten en plichten onverwijld worden overgedragen;
- III. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn van beide afzonderlijke schappen Haringvliet en Grevelingen de risico's opgeteld wat leidt tot een geconsolideerde ratio;

2. De geprognostiseerde en geconsolideerde balans Deltaschap per 31-12-2014 waarbij de opbouw van het Eigen Vermogen (reserves) is gespecificeerd onder dezelfde uitgangspunten als punt 1;

3. Het meerjarenperspectief op de ontwikkeling van het Eigen Vermogen.

Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- a. De bestuursbesluiten behorende bij de jaarstukken 2014 zijn verwerkt in de vermogensmutaties vanaf het jaar 2015.
- b. De implicaties vanuit de herijking op de vermogenspositie zijn meegenomen in het meerjarig perspectief;
- c. Vanwege de onzekerheid in de uitputting van ZOG II en het aanhouden van het uitvoeringsprogramma is alleen de goedgekeurde dotatie meegenomen in het meerjarig perspectief.

Bijlage 1.

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2014

		Balans ZWD
		31 december 2014
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa		261.799
-	investeringen met een economisch nut	259.545
-	investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.254
Financiële vaste activa		7.520.443
-	Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	7.520.443
Viottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		1.285.103
-	Vorderingen op openbare lichamen	529.035
-	Rekening courant verhouding met het Rijk	751.818
-	Overige vorderingen	4.250
Liquide middelen		4.261.237
-	Banksaldi	4.261.237
Overlopende activa		3.262.170
-	De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.046.040
-	Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	216.130
Totaal		16.590.752
PASSIVA		
		31 december 2014
Vaste passiva		
Eigen vermogen		9.680.706
-	Algemene reserve	1.407.562
-	Bestemmingsreserves	8.273.144
Resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening		6.085.804
Voorzieningen		-
Viottende passiva		-
Netto-viottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar		448.625
-	Overige schulden	448.625
Overlopende passiva		375.617
-	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	316.572
-	De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	58.815
-	Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	230
Totaal		16.590.752

Weerstandsvermogen:

	ZWD
Vrije deel Algemene Reserve	1.407.562
Nog te bestemmen Resultaat	6.085.804
Bedrag Onvoorzien (4 x jaarbegroting)	36.636
Weerstandscapaciteit per 31-12-2014	7.530.002
Vastgestelde risico's	895.400
Ratio weerstandsvermogen	8,4

Grevelingen (bron: jaarstukken 2014)

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Subsidies	Incidenteel	€ 620.000	midden	€ 155.000
2. inkoop- en aanbesteding	Incidenteel	€ 550.000	laag	€ 55.000
3. Ecohotel	Incidenteel	€ 500.000	hoog	€ 400.000
Ecohotel	Incidenteel	€ 1.000.000	laag	€ 200.000
Ecohotel	Incidenteel	PM	laag	PM
4. Niet-gekwantificeerde risico's				€ 22.000
5. Nutscapaciteit Brouwersdam	Structureel	€ 0	laag	€ 0
6. Herplant Grevelingendam	Incidenteel	€ 15.000	hoog	€ 15.000
Totaal				€ 847.000

* Laag 20% Midden 50% Hoog 80%

Haringvliet (bron: jaarstukken 2014)

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Onderhoud	Incidenteel	€ 20.000	hoog	€ 16.000
2. Zandsuppletie	Incidenteel	€ 50.000	midden	€ 25.000
3. Niet-gekwantificeerde risico's				€ 7.400
Totaal				€ 48.400

* Laag 20% Midden 50% Hoog 80%

Bijlage 2.

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2014

		Balans ZWD
		31 december 2014
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa		261.799
-	Investerings met een economisch nut	259.545
-	Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.254
Financiële vaste activa		7.520.443
-	Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	7.520.443
Viottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		1.285.103
-	Vorderings op openbare lichamen	529.035
-	Rekening courant verhouding met het Rijk	751.818
-	Overige vorderings	4.250
Liquide middelen		4.261.237
-	Banksaldi	4.261.237
Overlopende activa		3.262.170
-	De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.046.040
-	Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	216.130
Totaal		16.590.752
PASSIVA		
Vaste passiva		
Eigen vermogen		9.690.706
-	Algemene reserve	1.407.562
-	Bestemmingsreserves	8.273.144
	Reserve recreantenonderzoek	11.465
	Reserve informatiepanelen	25.248
	Reserve Quackstrand	82.231
	Reserve groot onderhoud	106.666
	Reserve compensatie windenergie	-
	Reserve Zicht op Haringvliet	-
	Reserve Marketing en Communicatie	92.901
	Reserve Afschrijving Rijk	7.256.692
	Reserve ZOG I	146.837
	Reserve ZOG II	283.610
	Reserve Groen/Blauwe projecten I	93.146
	Reserve Groen/Blauwe projecten II	120.000
	Reserve afschrijving ZOG projecten	54.348
	Reserve natuurinvesteringfondsen/Garantiefonds	-
Resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening compartiment Grevelingen		5.697.408
Resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening compartiment Haringvliet		388.396
Voorzieningen		-
Viottende passiva		-
Netto-viottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar		448.625
-	Overige schulden	448.625
Overlopende passiva		375.617
-	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	316.572
-	De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	58.815
-	Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	230
Totaal		16.590.752
		ZWD
Vrije deel Algemene Reserve		1.407.562
Nog te bestemmen Resultaat		6.085.804
Bedrag Onvoorzien (4 x jaarbegroting)		36.636
Weerstandscapaciteit per 31-12-2014		7.530.002
Vastgestelde risico's		895.400
Ratio weerstandsvermogen		8,4

Bijlage 3.

		Ontwikkeling Eigen Vermogen					
PASSIVA		31 december 2014	31 december 2015	31 december 2015	31 december 2017	31 december 2018	31 december 2019
Vaste passiva							
Eigen vermogen		8.890.705	10.465.361	10.422.764	9.748.299	9.368.912	8.907.241
-	Algemene reserve	1.407.563	1.395.041	1.527.800	1.677.854	1.752.598	1.795.128
-	Bestemmingsreserves	5.273.144	9.045.410	8.894.808	8.715.695	8.251.309	7.754.469
	Reserve recreantenonderzoek	11.465	11.465	11.465	11.465	11.465	11.465
	Reserve informatiepanelen	25.248	25.248	25.248	25.248	25.248	25.248
	Reserve Quack strand	82.231	91.699	85.167	80.835	80.835	80.835
	Reserve groot onderhoud	106.666	106.666	106.666	106.666	106.666	106.666
	Reserve compensatie windenergie	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	Reserve Zicht op Haringvliet	-	349.429	349.429	349.429	349.429	349.429
	Reserve Marketing en Communicatie	92.901	92.901	92.901	92.901	92.901	92.901
	Reserve Afkoopplan Rijk *	7.256.692	6.855.819	5.816.799	5.652.549	4.986.857	4.108.002
	Reserve ZOG I	146.837	146.837	146.837	146.837	146.837	146.837
	Reserve ZOG II	293.810	793.810	1.240.810	1.723.810	1.723.810	1.723.810
	Reserve Groen/Blauwe projecten I	93.145	93.145	93.145	93.145	93.145	93.145
	Reserve Groen/Blauwe projecten II	120.000	240.000	360.000	480.000	480.000	480.000
	Reserve afschrijving ZOG projecten	54.348	43.493	32.638	23.218	14.515	8.530
	Reserve natuurvervalsingsfonds/Garantiefonds	-	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000
Resultaat na bestemming volgens uit de programmarekening compartiment Groenlanden		5.097.435	4.312.800	4.312.408	4.312.408	4.312.408	4.312.408
Resultaat na bestemming volgens uit de programmarekening compartiment Haringvliet		308.396	-	-	-	-	-
* Ontwikkeling reserve afkoopplan Rijk - deling a.p.v. uittreding Rijk (structuureel)			365.776	364.215	424.181	455.683	488.555
Ontwikkeling reserve afkoopplan Rijk - overheveling naar reserve ZOG I (roosterbeel)			340.500	340.000	340.000	-	-
			706.276	704.215	764.181	455.683	488.555

Overzicht van baten en lasten	Begroting 2015	1ste begrotings- wijziging	Begroting 2015 na wijziging
-------------------------------	----------------	-------------------------------	--------------------------------

Gewone bedrijfsvoering

Lasten

Programma 1. Bestuur	188.700	-	188.700
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.806.782	133.100	2.939.882
Programma 3. Ontwikkeling	151.800	-	151.800
Algemene dekkingsmiddelen	9.200	-	9.200
Totaal lasten	3.156.482	133.100	3.289.582

Baten

Programma 1. Bestuur	324.517	-	324.517
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.158.550	87.750	2.070.800
Programma 3. Ontwikkeling	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	801.022	-	801.022
Totaal baten	3.284.089	87.750	3.196.339

Saldo gewone bedrijfsvoering	127.607	220.850-	93.243-
-------------------------------------	----------------	-----------------	----------------

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-

Kredieten

Lasten kredieten	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-

Totaal saldo van baten en lasten	127.607	220.850-	93.243-
---	----------------	-----------------	----------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	1.174.287	220.850-	953.437
Onttrekking reserves	1.046.680	-	1.046.680
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	127.607	220.850	93.243

Resultaat

ALDUS VASTGESTELD DOOR HET ALGEMEEN BESTUUR VAN NATUUR- EN RECREATIESCHAP
ZUIDWESTELIJKE DELTA IN DE OPENBARE VERGADERING VAN 18 JUNI 2015.

DE BESTUURSSECRETARIS a.i., MEVR. C.T. PLOEGER

DE VOORZITTER, DHR. F.J. TOLLENAAR

Overzicht van baten en lasten	Begroting 2016	1ste begrotings- wijziging	Begroting 2016 na wijziging
-------------------------------	----------------	-------------------------------	--------------------------------

Gewone bedrijfsvoering

Lasten

Programma 1. Bestuur	187.500	38.300	225.800
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.787.403	194.900	2.982.303
Programma 3. Ontwikkeling	150.800	-	150.800
Algemene dekkingsmiddelen	9.200	-	9.200
Totaal lasten	3.134.903	233.200	3.368.103

Baten

Programma 1. Bestuur	308.733	-	308.733
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.158.550	239.000	2.397.550
Programma 3. Ontwikkeling	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	766.788	-	766.788
Totaal baten	3.234.071	239.000	3.473.071

Saldo gewone bedrijfsvoering	99.168	5.800	104.968
-------------------------------------	---------------	--------------	----------------

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-

Kredieten

Lasten kredieten	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-

Totaal saldo van baten en lasten	99.168	5.800	104.968
---	---------------	--------------	----------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	1.158.503	5.800	1.164.303
Onttrekking reserves	1.059.335	-	1.059.335
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	99.168	5.800	104.968

Resultaat

ALDUS VASTGESTELD DOOR HET ALGEMEEN BESTUUR VAN NATUUR- EN RECREATIESCHAP
ZUIDWESTELIJKE DELTA IN DE OPENBARE VERGADERING VAN 18 JUNI 2015.

DE BESTUURSSECRETARIS a.i., MEVR. C.T. PLOEGER

DE VOORZITTER, DHR. F.J. TOLLENAAR

Memo begroting Zuidwestelijke Delta 2016 en meerjarenperspectief

Inleiding

De begrotingen voor de jaren 2015 en 2016 zijn opgesteld op basis van een beleidsarme inzet voor het gebied van het natuur- en recreatieschap Grevelingen. In opdracht van het bestuur van dit schap is in de afgelopen maanden een proces tot herijking van de begrotingen ingezet. In deze notitie worden de aanpassingen en de genomen maatregelen vanuit de besluitvorming in het Algemeen Bestuur toegelicht en worden de resultaten voor zowel de begrotingen van 2015 en 2016 als voor het meerjarig perspectief toegelicht. De cijfermatige opstellingen zijn in aparte bijlagen opgenomen.

Tevens wordt ingegaan op de ontwikkeling van de vermogenspositie in de komende jaren. Ook hierbij wordt de toelichting in deze notitie gegeven en zijn de cijfers in aparte bijlagen opgenomen.

Herijking begroting

Het proces om te komen tot de herijking van de begroting is in 2014 in opdracht van het bestuur gestart en heeft geleid tot de besluitvorming in het Dagelijks en Algemeen Bestuur van respectievelijk 23 april en 18 juni 2015. Het proces is in de eerste fase gericht op het actualiseren van de begrotingen 2015 en 2016. Indien deze actualisatie volledig zou worden doorgevoerd betekende dit een niet-sluitende begroting voor zowel de jaren 2015 en 2016 maar ook voor het meerjarig perspectief. Om dit om te buigen naar een sluitende begroting heeft het bestuur een maatregelenpakket vastgesteld en heeft opdracht gegeven de oplossingen in de (meer-jaren)begroting uit te werken.

In de actualisatie van de begrotingen zijn de volgende aspecten naar voren gekomen.

1. Vanaf medio 2000 zijn de destijds bepaalde (fixed price)kosten van werkzaamheden in programma 1 zonder aanpassingen in de nieuwe begrotingen opgenomen. Daarbij zijn in de afgelopen jaren de werkzaamheden in programma 1 sterk toegenomen door de vele ontwikkelingen in het gebied, de organisatorische ontwikkelingen in en rond het Schap, de sterke toename van exploitaties in het gebied, en de verdere juridisering en de toename van de betrokkenheid van stakeholders. Een analyse van de tijdsbesteding en de kosten in de afgelopen jaren heeft geleerd, dat e.e.a. zijn weerslag heeft op de noodzakelijke inzet i.h.k.v. bestuursproducten en bestuursondersteuning, juridische en financiële dienstverlening.
2. Een actualisatieronde van het assetmanagementstelsel TBM (*terrein beheer model*) doorgevoerd en verwerking plaatsgevonden van nieuw areaal (nieuwe objecten in bestaand gebied) en van nieuwe normkosten voor het vaste en variabel/groot onderhoud.
3. De effecten van diverse ontwikkelingen in projecten, waaronder een nog niet in de begroting verwerkte gewijzigde afspraak met de exploitant van het ECO-hotel over de erfpachtafdracht op basis van een 'ingroeiregeling'. Tevens is er m.b.t. het economisch beheer sprake van een toename van inkomsten a.g.v. exploitaties.
4. De vraag naar een kwaliteitsverhoging van het handhaving en toezicht (van reactief naar profactief / gastheerschap).

Vervolgens zijn om te komen tot een sluitende begroting en een sluitend meerjarenperspectief de volgende maatregelen genomen:

1. Het stapsgewijs verwerken van de meerkosten m.b.t. programma 1 vanaf 2016 in 3 jaar.
2. Het stapsgewijs verwerken van de meerkosten m.b.t. vast onderhoud vanaf 2016 in 3 jaar.
3. Het handhaven van het huidige kostenniveau van de dotatie groot/variabel onderhoud.
4. Het voorlopig handhaven van de parkeervoorzieningen, mede gezien de recente investeringen in de parkeerautomaten. In de uitwerking is uitgegaan van handhaving van de parkeerfaciliteiten tot en met 2018.
5. Het verhogen van het kwaliteitsniveau van handhaving en toezicht, mede gezien eerder in het bestuur geformuleerde ambities hiertoe.
6. Het niet invoeren van een evenementen(subsidie)beleid (reeds besloten op 10 april 2015).

De uitwerking van deze oplossingsrichtingen leidt in financiële zin tot een duurzaam sluitende begroting.

Resultaat exploitatie en meerjarenperspectief

In het onderstaande overzicht op hoofdlijnen zijn de resultaten voor 2016 opgenomen:

Omschrijving	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten ZWD	Baten ZWD
	HV	HV	GR	GR		
Bestuurlijke aangelegenheden	74.600	-	151.200	308.733	225.800	308.733
Inrichting beheer en exploitaties	252.154	8.700	2.730.149	2.388.850	2.982.303	2.397.550
Ontwikkelingen	17.300	-	133.500	-	150.800	-
Algemene dekkingsmiddelen	2.100	-	7.100	-	9.200	-
Totaal reguliere bedrijfsvoering	346.154	8.700	3.021.949	2.697.583	3.368.103	2.706.283
Vermogensmutaties	-	5.532	1.164.303	1.053.803	1.164.303	1.059.335
Deelnemersbijdrage		331.922		434.866		766.788
Totaal	346.154	346.154	4.186.252	4.186.252	4.532.406	4.532.406

In bijlage I is een overzicht opgenomen van de lasten en baten voor de jaren 2016 tot en met 2020. Bij het opstellen van de cijfers is rekening gehouden met de volgende factoren:

1. In 2016 een indexering van – 0,65% conform de uitgangspunten van de begroting 2016.
2. Volledig doorvoeren van de genomen besluiten in het kader van de herijking.
3. Het besluit van het bestuur de deelnemersbijdrage voor het compartiment Grevelingen jaarlijks te verlagen met 5% waarbij het restant in de Algemene Reserve wordt gestort.
4. Verlaging van de subsidie SNL in 2019 met een geraamde bedrag van ca. € 350.000. Vanaf 2019 zullen op basis van nieuwe aanvragen de subsidies opnieuw worden toegekend. Uit voorzichtigheidsprincipe is rekening gehouden met een verlaging.

Op basis van de bovenstaande uitgangspunten zal de deelnemersbijdrage zich als volgt ontwikkelen:

Deelnemersbijdrage	HV	GR	ZWD
2015	333.922	467.100	801.022
2016	331.922	434.866	766.788
2017	331.922	413.123	745.045
2018	331.922	391.379	723.301
2019	331.922	511.715	843.637
2020	331.922	498.625	830.547

De daling van de deelnemersbijdrage in de jaren 2016 tot en met 2018 wordt veroorzaakt door de jaarlijkse verlaging van 5% van het compartiment Grevelingen conform het bestuursbesluit. In 2019 treedt een stijging op ter compensatie van de eerdergenoemde lagere subsidies SNL.

Ontwikkeling vermogenspositie

Zoals in de inleiding van de ontwerpbegroting 2016 Deltaschap is aangegeven is de exploitatie 2016 begroot (en opgesteld volgens ongewijzigd beleid t.o.v de beide opgeheven schappen) en is er geen balans en toelichting opgesteld. De achterliggende reden is dat bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2016 Deltaschap nog geen afronding van de boekjaren 2014 en de bijbehorende jaarrekeningen van de opgeheven schappen Grevelingen en Haringvliet beschikbaar waren. Zoals aangegeven in de respectievelijke concept-liquidatieplannen zijn de definitieve jaarrekeningen 2014 de liquidatierekeningen (rekening houdend met de liquidatieprincipes) en op basis van de balansen per 31 december 2014 wordt de openingsbalans Deltaschap 2015 bepaald.

Om u als deelnemer toch enig inzicht te verstrekken in het toekomstige weerstandsvermogen en de meerjarige vermogenspositie van het Deltaschap is onderstaand een overzicht opgenomen van de verwachte ontwikkeling.

		Ontwikkeling Eigen Vermogen						
PASSIVA		31 december 2014	31 december 2015	31 december 2016	31 december 2017	31 december 2018	31 december 2019	31 december 2020
Vaste passiva		5.990.708	13.982.941	14.097.908	14.176.673	14.062.921	13.799.911	13.383.019
Eigen vermogen		1.407.362	6.064.897	5.309.967	5.887.544	5.951.919	6.122.172	6.282.324
- Algemeen reserve		8.273.144	8.038.744	8.788.142	8.609.029	8.136.111	7.836.738	7.100.182
- Bestemmingsreserves		11.485	11.485	11.485	11.485	11.485	11.485	11.485
Reserve investeringskosten		25.248	25.248	25.248	25.248	25.248	25.248	25.248
Reserve grondstoffen		80.231	81.888	80.167	80.826	79.103	80.571	84.039
Reserve compensatie uitbreiding		50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Reserve Zicht op Haringvliet		349.429	349.429	349.429	349.429	349.429	349.429	349.429
Reserve Marketing en Communicatie		92.901	92.901	92.901	92.901	92.901	92.901	92.901
Reserve Afkoop van Rijk *		7.254.492	6.950.916	6.816.791	6.853.540	6.896.837	6.108.002	5.584.245
Reserve ZOG I		146.837	146.837	146.837	146.837	146.837	146.837	146.837
Reserve ZOG II		282.610	763.610	1.242.610	1.723.610	1.723.610	1.723.610	1.723.610
Reserve Groen/Blauwe projecten I		93.146	93.146	93.146	93.146	93.146	93.146	93.146
Reserve Groen/Blauwe projecten II		120.000	240.000	360.000	480.000	480.000	480.000	480.000
Reserve afschrijving ZOG-projecten		54.345	43.493	32.628	23.216	14.515	6.536	736
Reserve natuurvervalsingsfonds/Geschiedenis		480.000	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000
Resultaat na bestemming volgens de programmeringscompartment Grevelingen		5.907.408	-	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming volgens de programmeringscompartment Haringvliet		388.506	-	-	-	-	-	-
* Ontwikkeling reserve afkoop van Rijk - deling x p = uitbreiding Rijk (structuureel)		365.776	384.216	424.191	465.883	468.855	523.767	
Ontwikkeling reserve afkoop van Rijk - overhouding naar reserve ZOG II (structuureel)		342.000	340.000	340.000				
		365.776	724.216	764.191	465.883	468.855	523.767	

In bijlage I is hetzelfde overzicht opgenomen in een groter formaat ten behoeve van de leesbaarheid.

Voor wat betreft het voormalig natuur- en recreatieschap Grevelingen is in het verleden een afkoop van het Rijk ontvangen ter compensatie van de gevolgen van de uittreding van het Rijk uit het schap. Deze afkoop wordt, conform de genomen bestuursbesluiten, ingezet voor de financiering van de exploitatie van het schap. Op basis van de huidige genomen besluiten is deze reserve in 2025/2026 uitgeput.

Op basis van de jaarrekeningen 2014 van de natuur- en recreatieschappen Haringvliet en Grevelingen zijn de volgende risico's opgenomen:

Grevelingen

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Subsidies	Incidenteel	€ 620.000	midden	€ 155.000
2. Inkoop- en aanbesteding	Incidenteel	€ 550.000	laag	€ 55.000
3. Ecohotel	Incidenteel	€ 500.000	hoog	€ 400.000
Ecohotel	Incidenteel	€ 1.000.000	laag	€ 200.000
Ecohotel	Incidenteel	PM	laag	PM
4. Niet-gekwantificeerde risico's				€ 22.000
5. Nutscapaciteit Brouwersdam	Structureel	€ 0	laag	€ 0
6. Herplant Grevelingendam	Incidenteel	€ 15.000	hoog	€ 15.000
Totaal				€ 847.000

* Laag 20% Midden 50% Hoog 80%

Haringvliet

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Onderhoud	Incidenteel	€ 20.000	hoog	€ 16.000
2. Zandsuppletie	Incidenteel	€ 50.000	midden	€ 25.000
3. Niet-gekwantificeerde risico's				€ 7.400
Totaal				€ 48.400

* Laag 20% Midden 50% Hoog 80%

Weerstandsvermogen

Op basis van de bovengenoemde gegevens leidt de onderstaande berekening van het weerstandsvermogen tot een score van 5,7. Berekening weerstandsvermogen.

	ZWD
Vrije deel Algemeen Reserve (per 31-12-2015)	5.054.097
Nog te bestemmen Resultaat	-
Bedrag Onvoorzien (4 x jaarbegroting)	36.800
Weerstandscapaciteit per 31-12-2015	5.090.897

Vastgestelde risico's (847.000 + 48.400) 895.400

Ratio weerstandsvermogen 5,7

		Ontwikkeling Eigen Vermogen						
PASSIVA		31 december 2014	31 december 2015	31 december 2016	31 december 2017	31 december 2018	31 december 2019	31 december 2020
Vaste passiva								
Eigen vermogen		9.680.706	13.992.841	14.097.809	14.176.673	14.092.821	13.759.911	13.393.016
-	Algemene reserve	1.407.562	5.054.097	5.309.667	5.567.644	5.953.510	6.123.172	6.292.834
-	Bestemmingsreserves	8.273.144	8.938.744	8.788.142	8.609.029	8.139.111	7.636.739	7.100.182
	Reserve recreantenonderzoek	11.465	11.465	11.465	11.465	11.465	11.465	11.465
	Reserve informatiepanelen	25.248	25.248	25.248	25.248	25.248	25.248	25.248
	Reserve Quackstrand	82.231	91.699	86.167	80.635	75.103	69.571	64.039
	Reserve groot onderhoud	106.666	-	-	-	-	-	-
	Reserve compensatie windenergie	-	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	Reserve Zicht op Haringvliet	-	349.429	349.429	349.429	349.429	349.429	349.429
	Reserve Marketing en Communicatie	92.901	92.901	92.901	92.901	92.901	92.901	92.901
	Reserve Afkoopsom Rijk *	7.256.692	6.550.916	5.816.701	5.052.540	4.596.857	4.108.002	3.584.245
	Reserve ZOG I	146.837	146.837	146.837	146.837	146.837	146.837	146.837
	Reserve ZOG II	283.610	763.610	1.243.610	1.723.610	1.723.610	1.723.610	1.723.610
	Reserve Groen/Blauwe projecten I	93.146	93.146	93.146	93.146	93.146	93.146	93.146
	Reserve Groen/Blauwe projecten II	120.000	240.000	360.000	480.000	480.000	480.000	480.000
	Reserve afschrijving ZOG projecten	54.348	43.493	32.638	23.218	14.515	6.530	738
	Reserve natuurinvesteringsfonds/Garantiefonds	-	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000
Resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening compartiment Grevelingen		5.697.408	-	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening compartiment Haringvliet		388.396	-	-	-	-	-	1
* Onttrekking reserve afkoopsom Rijk - dekking a.g.v. uitreding Rijk (structureel)			365.776	394.215	424.161	455.683	488.855	523.757
Onttrekking reserve afkoopsom Rijk - overheveling naar reserve ZOG II (incidenteel)			340.000	340.000	340.000			
			705.776	734.215	764.161	455.683	488.855	523.757